

Sagatavoja: T.Laizāns

Kaņepju un dabīgo šķiedraugu klastera izveides pasākumi 2010.- 2013.g.

1. Projekta atsevišķu posmu raksturojums (orientējošs ieguldījumu un citu izmaksu apjoms, īstenošanas laiks), 2010.- 2013.gads

Posms	Termiņš	Apraksts	Ieguldījumu/ izmaksu apjoms, tūkst. Ls	Komentārs
1.posms Sagatavošanās pasākumi 1. Detalizēta biznesa plāna un TEP izstrāde (investoru piesaistes dokuments) 2. Fonda prospekta (darbības ekonomiskā pamatojuma) sagatavošana 3. Tehniskais uzdevums pirmapstrādes rūpnīcas projektēšanai. 4. Projekta pieteikuma valsts un ES atbalsta saņemšanai.	31.12.2010	-Biznesa plāns, TEP dokumenti investoru piesaistei; -Ārvalstu tehnoloģiju piegādātāju un potenciālo partneru izvēle, izpēte (Izmantojot EEN Latvija, citas iespējas); -Citi ar projekta uzsākšanu veicami pasākumi un ekspertīzes; -Pirmapstrādes uzņēmuma vietas izvēle (varianti)	~ 10'000 Ls	Ir veiktas sākotnējās ieguldījumu aplēses, iespēju izpēte, apzinātas tirgus attīstības tendences ES. Ir apzināta pašreizējie kaņepju audzētāji un pārstrādātāji LV. Projekta pieteikums valsts un ES atbalstam – kā iespējamais finansējuma variants, ja iespējams iesaistīties kādā atbalsta programmā.
2.posms Latvijas Kaņepju (un dabīgo šķiedraugu) fonda dibināšana	03.2011 (optimist. versija)	-Fonda prospekta apstiprināšana; -Komandītsabiedrības un fonda dibināšana; -Fonda pārvaldības kompānijas dibināšana (piesaiste); -Fonda ieguldītāju piesaiste;	200'000 Ls vai cita summa	Fondā ieguldītie naudas līdzekļi izmantojami sākotnējai sēklas sagādei, selekcijas un pētniecības finansēšanai (ja nav citu resursu), pirmapstrādes rūpnīcas izveidei. Šāda finansējuma shēma ir lietderīga, ja nav iespējams piesaistīt stratēģisko investoru pirmapstrādes rūpnīcas izveidei. Fondā ieguldāmā summa – 200'000 Ls (min. programma). Ja pirmapstrādes rūpnīca, tad 2 milj. Ls (nepieciešams precizēt).
3. posms Nodomu protokolu / līgumu slēgšana ar ZS par kaņepju audzēšanu 2010.g. (pilot projekta ietvaros)	11.2010	-Potenciālo ZS – kaņepju audzētāju apzināšana; -Nodomu protokolu / līgumu sagatavošana un slēgšana; -Sēklas materiāla sagāde 2010.g. pavasara sējai (500 – 1000 ha nodrošināšanai).	-	2010.g. jāpanāk 500 ha sējumu. Jāņem vērā pilot reģiona izvēle (TEP pamatojums). Pieņēmums, ka sēklas patēriņš 50 kg/ha, vid. cena 3 EUR/kg; Sēklas sagādei nepieciešams ~ 55'000 Ls
4. posms Kaņepju audzēšanas atbalsta pasākumi un kooperācijas atbalsta pasākumi	2010- 2012	-Kaņepju šķirņu selekcijas u.c. pētniecības darbu atbalsts; -Priekšlīgumu slēgšana ar zemniekiem par stiebrīņu iepirkumu 2011.g. sezonā; -Nodomu protokoli / Līgumi ar zemniekiem, panākot kopējo sējumu platību vismaz 1'000	~ 100'000 Ls	Izmaksas tiks precizētas.

		ha 2012.gadā; - atbalsts pētniecības programmām; - minerālmēslojuma, kaņepju novākšanas tehnikas iegādes atbalsts ZS (kooperācijas atbalsta programma);		
5. posms Kaņepju pirmapstrādes uzņēmuma (pilot projekts) izveide, pārstrādes uzsākšana	11.2011	-Pirmapstrādes tehnoloģijas piegādātāja izvēle; -Finansējuma nosacījumu izvēle (fonds, kooperatīvs, stratēģiskais investors, cits variants); -Pirmapstrādes rūpnīcas sagatavošana darbam, pirmapstrādes uzsākšana.	~ 2 milj. Ls	Izmaksas noteiktas, ņemot vērā pašlaik pieejamo informāciju. Tehnoloģiskās līnijas izmaksas ir ļoti plašā diapazonā (no 0,2 – 3 milj. Ls). Jāņem vērā būvniecības izmaksas, infrastruktūras nodrošināšanas izmaksas, par Vāciju. Iespējams panākt zemākas izmaksas. Vienas pirmapstrādes rūpnīcas pilnai noslodzei (darbs 3 maiņās, moderna tehnoloģija) nepieciešami 2-3000 ha kaņepju.
6. posms Gatavās produkcijas ražošanas uzņēmuma izveide	20012/2013	Jauna ražošanas uzņēmuma izveide. Produkts –filca materiāls (sākotnējā etapā). Sākotnējā etapā ražošanas uzņēmumu ir vēlams veidot kopā ar pirmapstrādes rūpnīcu.	~ 3 milj. Ls (bez būvniecības darbiem)	Filcs šobrīd ir pilnībā eksportējams produkts, kuram ir 100% noiets ES. Ražošanu iespējams uzsākt jau 2012.gadā – ja izdodas piesaistīt investīcijas.
7. Ražošanas attīstība – jaunu produkcijas veidu ar augstu pievienoto vērtību ražošana	2013 - 2015	-atbilstoši TEP; -Jaunas tehniskās produkcijas ražošanas uzņēmumu izveide.	Nav precīzu datu	Piemēram, dažādi būvniecībā izmantojami materiāli, kompozītmateriāli, būvniecības plātņu materiāli, agrotekstils u.c. Investīciju apjoms, to nepieciešamība ir atkarīgs no sākotnējo pasākumu realizācijas gaitas.
		Kopā nepieciešamās investīcijas (2010.-2013.g.)	5,31 milj. Ls*	Atbilstoši sākotnējiem aprēķiniem šādu investīciju atmaksāšanās iespējama 4,8 – 5,4 gados („piesardzīgais” scenārijs, 1.-6.posms).*

* Jāņem vērā, ka šis ir sākotnējais aprēķins un ir nepieciešams veikt detalizētus aprēķinus. Projekta rentabilitāti lielā mērā noteiks izvēlētais iekārtas un tehnoloģijas, kā arī gatavība nodrošināt šo iekārtu pārstrādes jaudu vismaz nominālā režīmā (izejmateriāla piegāde), kā arī situācija kaņepju šķiedras vai saražotā gala produkta tirgū.

2. No jauna radītās darba vietas (ņemot vērā sākotnējos aprēķinus un datus)

	Darba vietas		Komentārs
	1'000 ha	10'000 ha	
Zemnieku saimniecības	10	100	Izmantota EIHA informācija, T.Laizāna un G.Strazda aprēķini un pieņēmumi
Pirmapstrādes uzņēmums	20-30	200-300	Darba vietu skaits ir atkarīgs no maiņu skaita, izmantotās tehnoloģijas
Produkcijas ar augstu piev. vērt ražošana	15-25	150-250	Darba vietu skaits ir atkarīgs no maiņu skaita, izmantotās tehnoloģijas, gala produkcijas
Saistītie u.c. pakalpojumi	5	50	
Pētniecība	4	6	
Kopā	54-74	506-706	Ja pielieto efektīvas darba metodes, modernas tehnoloģijas, jaunradīto darba vietu skaits būs mazāks (290-350, uz 10'000 ha)

.Komentāri

1. ES teritorijā 2010.gadā kaņepju sējumu kopējā platība sastāda ~ 17-19'000 ha, linu ~ 90'000 ha (EIHA dati);
2. Kaņepju audzēšana rada 4x vairāk ekonomiski pamatotu darba vietu zemnieku saimniecībās salīdzinājumā ar kviešu audzēšanu – salīdzinot 1 ha sējumu (EIHA, Ernest & Young)
3. Kaņepju pirmapstrāde dod 2-3x vairāk ekonomiski pamatotu darba vietu t.s. sākotnējā pārstrādē salīdzinājumā ar kviešu audzēšanu – salīdzinot 1 ha sējumu (EIHA, Ernest & Young)
4. Atbilstoši EIHA datiem vidējā kaņepju sējumu platība lielākajā daļā ES valstu ir 10-15 ha, tikai Čehijā sējumu vidējā platība sastāda 100 ha.

3. Bruto peļņa – salīdzinoša informācija zemniekiem (dati iegūti no Lielbritānijā izplatīta materiāla zemniekiem – kaņepju audzētājiem).

Kaņepes un citas kultūras (uz 1 ha, izmaksas u.c. rādītāji – GBP jeb Lielbritānijas mārciņās, 2010.gada sākumā)

Tabula rāda, kādu bruto peļņu var sagaidīt, ņemot vērā dažādu kaņepju stiebriņu ražīgumu, salīdzinot ar citām lauksaimnieciskajām t.s. „risku diversifikācijas un papildu kultūrām”. Kā jau visām kultūrām, ražīgums var atšķirties atkarībā no laika apstākļiem un citiem audzēšanas apstākļiem. Labos gados ir sasniegts 9 -10 tn kaņepju stiebriņu ražīgums uz hektāru, bet vidēji 7.5 tn uz hektāru ir ticamāks rezultāts (UK pieredze).

	Ziemas rapši	Ziemas pupas	Vas. rapši	Vas. pupas	Zirņi	Vas. mieži	Lini, sēklas	Kaņepes		
Palīglīdzekļi	0	37	0	37	37	0	0	0	0	0
Raža, vid. tn/ha	3.5	4.0	2.0	3.5	4.0	6.0	2.0	6.0	7.5	9.0
Iepirkuma cena, GBP/tn	220	130	220	130	225	110	255	132.5	132.5	132.5
Ienākums, GBP/ha	770	557	440	492	937	660	510	795	994	1193
Izmaksas										
Sēkla	45	60	50	80	125	60	85	137	137	137
Mēslojums	186	60	123	60	90	123	123	155	155	155
Ķīmikālijas	195	105	78	88	120	98	72	13	13	13
Novākšana (pļaušana)	30	30	30	30	30	30	30	60	60	60
Novākšanas papildu izmaksas	0	0	0	0	0	0	0	10	10	10
Saiņošana	0	0	0	0	0	0	0	66	82	99
Žāvēšana	7	8	4	7	8	12	4	0	0	0
Kopā izmaksas	463	263	285	265	373	323	314	441	457	474
Bruto peļņa	307	294	155	227	564	337	196	354	537	719

Šie aprēķini ir tikai paraugs salīdzināšanai, un ir ieteicams veikt savus aprēķinus, it īpaši mēslojumam. Pārvađšanas izmaksas kaņepju salmiem, pieņēmot, ka ražība ir 7.5 tn/ha (sausā masa):

10 jūdžu attālumā - £4/t jeb £30/ha; 30 jūdžu attālumā - £10/t jeb £75/ha;
50 jūdžu attālumā – £12/t jeb £90/ha; 100 jūdžu attālumā - £15/t jeb £112/ha

Projekta realizācijas organizatoriskā forma. 1.variants (Pilotprojekts, 1000 ha)

